

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز پنجشنبه دوم مهر ماه ۱۳۲۱

فهرست مطالب :

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - بقیه شور دوم لایحه اصلاح قانون نظام وظیفه
- ۳ - تقدیم یک فقره لایحه از طرف آقای نخست وزیر و معرفی وزیر خواربار و وزیر جنگ
- ۴ - بقیه شور دوم لایحه اصلاح قانون نظام وظیفه
- ۵ - معرفی معاون وزارت جنگ از طرف آقای نخست وزیر و وزیر جنگ
- ۶ - بقیه شور دوم لایحه اصلاح قانون نظام وظیفه
- ۷ - موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس یکساعت و نیم پیش از ظهر بریاست آقای اسفندیاری تشکیل گردید

صورت مجلس روز ۲۹ شهریور ماه را آقای (طوسی) منشی قرائت نمودند

[۱ - تصویب صورت مجلس]

رئیس - در صورت مجلس نظری ایست ؟ (اظهاری نشد)

صورت مجلس تصویب شد :

[۲ - بقیه شور دوم لایحه اصلاح قانون نظام وظیفه عمومی]

رئیس - شور دوم لایحه قانونی اصلاح قانون نظام وظیفه

گزارش کمیسیون قرائت میشود :

کمیسیون نظام در تاریخ ۳۱ شهریور با حضور آقای

نخست وزیر تشکیل و پیشنهاد های آقایان امیندگان

محترم را که راجع بمواد ۵۳/۵۴/۵۶ اصلاح قانون نظام وظیفه
تقدیم کرده بودند معارج اموده و جمعی از آقایان امیندگان
هم که پیشنهاد داده بودند در کمیسیون حضور بهم رسانیده و
هر یک در اطراف مواد نامبرده و پیشنهادهای آنها توضیحاتی
دادند و از طرف دولت هم توضیحات کافی با ادله و براهین در
اطراف مواد پیشنهادی گزارش کمیسیون داده شد بالاخره
کمیسیون این مواد پیشنهادی خود را تأیید نموده اینک
گزارش آن تقدیم میشود :

(مطابق قانون ۸ آذر ماه ۱۳۰۵)

این مذاکرات مشروح اودمین جلسه از سیزدهمین دوره قانون گذاری

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

اسامی غالبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده :

غالبین با اجازه - آقایان روحی - فرخ - ملکزاده آملی - فاطمی - دولتشاهی - مقدم - کلزونیان - حریری
غالبین بی اجازه - آقایان دکتر ضیاء - شه دوست - دکتر تاج بخش - محبتلاریجانی - مشاز - ناصری - اکبر - امیر ابراهیمی
عطاءالله بابری - یار احمدی - دبستانی - آصف - خسرو شاهی - صادق وزیری - کامل ماکو - نصر نیان

رئیس - آقای طوسی :

طوسی - عرض میکنم این پیشنهاد ها در آن جلسه کاملاً خوانده شد بعضی از پیشنهاد ها هست بطوریکه یکی از آنها مربوط بخود بنده است بهیچوجه در اطراف آن در کمیسیون هیچ مذاکره نشد حتی اجازه خواستم اوبت به بنده برسد تا موفق بشوم توضیحاتی بدهم لهذا استدعا میکنم که پیشنهادم در مجلس خوانده شود و بفرس اینک کمیسیون هم موافقت نکرده باشد بنده روی پیشنهاد خودم معتقدم تا نتیجه اش معلوم شود و استدعا میکنم که پیشنهاد بنده را قرائت بفرمایند که مجلس روی آن تصمیمی بگیرد .

رئیس - آقای طباطبائی .

طباطبائی - (رئیس کمیسیون نظام بجای مخبر کمیسیون نظام) - عرض کنم اولاً اجازه بفرمائید بنده من باب توضیح فهرستی از تغییراتی که در این قانون داده شده و اصلاحاتی که از طرف کمیسیون با موافقت دولت در قانون پیشنهادی بعمل آمده و تفاوتی که این قانون اصلاحی با قانون سال ۱۳۱۷ و قانولهای پیش تر دارد بفرس آقایان برسانم تا توجه بفرمائید که این اندازه ما موفق شده ایم قانون سال ۱۳۱۷ را اصلاح کنیم و حداکثر موافقت دولت را .

طوسی - آن اندازه را که موفق شده اید بفرمائید .

طباطبائی - بلی عرض کنم آن اندازه که موفق شده ایم اولاً داعیه کمیسیون را بنده اعتراف میکنم خیلی بیش از اینها بود یعنی ما میخواستیم تسهیلات و ارفاقها و گذشت هایی که نسبت با افراد و طبقات مشمولین باید فراهم شود نظر کمیسیون خیلی وسیعتر بود ولی عرض کردم آخر موافقت دولت هم در عمل شرط است بندهم نبود که اگر لایحه احاله شد بیک کمیسیون بدون موافقت نظر دولت کمیسیون هر کاری داشت میخواهد بکند و راپرت کند بمجلس همچو سابقه هم بدست بنابر این ما مجبور بودیم و اگر هم پیش از این نتوانسته ایم . . .

جهانشاهی - علی الاصول مجبور بودید .

طباطبائی - بلی عرض کردم از این نظر بود که ما نتوانستیم

متکفل کسی را شناختیم که دارای عیال و اولاد باشد در ماده ۶۷ يك تبصره علاوه شد که هر مأمور یا کدخدائی برخلاف حقیقت گواهی دهد طبق قانون تعقیب خواهد شد در فصل ۱۱ کادر افسری مواد ۷۸/۷۶ و ۸۰ پیشنهادی دولت را بکلی عرض کردیم و تسهیلات بیشتری شده که قانون حاضر است ملاحظه بفرمائید و با قانون سابق مقایسه بفرمائید بعلاوه ماده ۷۹ قانون ۱۳۱۷ را که دولت اصلاحی برای آن پیشنهاد کرده بود کمیسیون اصلاح کرد . در ماده ۹۰ مدت خدمت پزشکان و دام پزشکان و داروسازان و دندانسازان و بهاور کلی ایسانسیه ۱۸ ماه معین شده بود و ما این مدت را تقلیل دادیم به دوازده ماه (یکسال) و اشخاصی که تحصیلاتشان در حدود دوره کامل متوسطه است تقلیل دادیم مدت خدمتشان را از دو سال به ۱۸ ماه در ماده ۹۲ کمیسیون کلیه دانش آموزان را از حیث تکفل مشمول مقررات فصل اهم قرارداد بعلاوه تبصره بآن افزوده شد که افسران وظیفه که در تاریخ اجرای این قانون در خدمت میباشند مشمول مقررات همین قانون خواهند بود . در فصل سیزدهم ماده ۱۹۴ اصل قانون مصوب ۱۳۱۷ که دولت اصلاح آرا پیشنهاد نکرده بود کمیسیون آرا اصلاح و در ضمن گزارش خود بفرس مجلس شورای ملی رسانیده است در فصل هفدهم کبر سن و صغر سن ماده ۱۴۳ اصل قانون ۱۳۱۷ که دولت اصلاح آرا پیشنهاد نکرده بود در کمیسیون با موافقت دولت اصلاح شد و در گزارش کمیسیون بفرس مجلس میرسد و ماده ۱۴۴ پیشنهادی دولت را نیز اصلاح کردیم ماده ۱۵۶ اصل قانون ۱۳۱۷ راجع بمجازات فراریها و غائبینی که دولت پیشنهاد اصلاحی آرا نکرده بود کمیسیون اصلاح کرده و تسهیلاتی لازم برای مشمولین قرارداد در ماده ۵۳ تبصره اضافه شد که افسران را از استفاده از سربازان نزع حرفه در خدمات خصوصی ممنوع داشته که در جلسه گذشته بطرح ما در تبصره ماده ۶۳ بهاور مطلق نوشته بود هر کس قبل از مشمولیت تاهل اختیار کند حق معافی بمنوان تکفل از خدمت سربازی را ندارد ولی در شور دوم قید کردیم از تاریخ تصویب این قانون در ماده ۶۴ در شور اول مشمولین

از سال ۱۲۸۴ تا ۱۲۹۰ معاف شده بودند اما با دو قید مشمولینی که بیمار بودند یا مشمولینی که متکفل بودند ما هر دو قید را برداشتیم (تهرانی - آنقدر تفاوتی نداشت) خوب باشد حالا ملاحظه میفرمائید از ۱۲۸۴ تا ۱۲۹۰ بهاور مطلق اعم از اینکه متکفل باشند یا نباشند بیمار باشند یا سالم معافشان کرده ایم . عرض کنم در پیشنهاد دولت بود قانون پیشنهادی دولت بنده خودم حالا تردید دارم در آن بود یا در آن قانون سابق که مثلاً فراری را در يك جائی دیدم که از حقوق مدنی و اجتماعی محروم شده بود ما اینها را اصلاح کردیم جلو گرفتیم و توجه کردیم و از بین بردیم . توجه فرمودید در قانون سابق سرباز را از تمام جاهای مملکت بحوزه های سربازی احضار میکردند ولی ما قید سست کردیم و ملاحظه فرمودید به شش فرسخ تقلیل دادیم یعنی اگر از شش فرسخ تجاوز کرد حوزه فرعی بسراغ خواهد رفت و حق ندارد سرباز را پیش از شش فرسخ بطلبند . در قانون ۱۳۱۷ برای اینکه عده مشمولین سرباز زیاد شده باشد ملاحظه فرمودید قوزی کر لال چلاق شل کور مشمول بودند و ما اینها را بکلی معاف کردیم و حالا سربازی بیکه وارد خدمت سربازی میشود سربازی است که دارای بدن سالم است . در قانون سابق اینجا در جلسه گذشته هم صحبت شد با علم قیافه ممکن بود یک نفری را مشمول قرار بدهند يك مرد چهل ساله و پنج ساله را ممکن بود مأمور کربانش را بگیرد و بگوید بحکم قیافه او مشمولی و بگیرد بنظر من تو بیش از ۲۷ سال نداری ما اینجا جلو گیری کردیم و ورورقه شناسنامه را که ورورقه رسمی دولتی است ملاک عمل قرار دادیم و باز این جا ملاحظه می فرمائید بنده از متصدی کار کمیسیون فهرستی خواستم می بینم که خیلی طولانی است بنا بر این اگر مقایسه بفرمائید خواهید دید که اصلاحاتی که ما کردیم در قانون سابق بدست و بنده بارها عرض کرده ام و چندین مرتبه این را در مجلس تکرار کردم و حالا هم عرض میکنم و البته تصمیم قطعی موکول بنظر مجلس شورای ملی است و ما هر نظر اصلاحی که برای ارفاق بمردم آقایان در نظر داشته باشند

رئیس - آقای طوسی :

طوسی - عرض میکنم این پیشنهادها در آن جلسه کاملاً خوانده شد بعضی از پیشنهادها هست بطوریکه یکی از آنها مربوط بخود بنده است بهیچوجه در اطراف آن در کمیسیون هیچ مذاکره شد حتی اجازه خواستم نوبت به بنده برسد تا موفق بشوم توضیحاتی بدهم لهذا استدعا میکنم که پیشنهادم در مجلس خوانده شود و بفرض اینکه کمیسیون هم موافقت نکرده باشد بنده روی پیشنهاد خودم معتقدم تا نتیجه اش معلوم شود و استدعا میکنم که پیشنهاد بنده را قرائت بفرمایند که مجلس روی آن تصمیمی بگیرد .

رئیس - آقای طباطبائی :

طباطبائی - (رئیس کمیسیون نظام بجای مخبر کمیسیون نظام) - عرض کنم اولاً اجازه بفرمائید بنده من باب توضیح فهرستی از تغییراتی که در این قانون داده شده و اصلاحاتی که از طرف کمیسیون با موافقت دولت در قانون پیشنهادی بعمل آمده و تفاوتی که این قانون اصلاحی با قانون سال ۱۳۱۷ و قانونهای پیش تر دارد بمنس آقایان برسانم تا توجه بفرمائید که این اندازه ما موفق شده ایم قانون سال ۱۳۱۷ را اصلاح کنیم و حد اکثر موافقت دولت را .

طوسی - آن اندازه را که موفق شده اید بفرمائید .

طباطبائی - بلی عرض کنم آن اندازه که موفق شده ایم اولاً داعیه کمیسیون را بنده اعتراف میکنم خیلی بیش از اینها بود یعنی ما میخواستیم تسهیلات و ارفاقها و گذشت هایی که نسبت با افراد و طبقات مشمولین باید فراهم شود نظر کمیسیون خیلی وسیعتر بود ولی عرض کردم آخر موافقت دولت هم در عمل شرط است بنا هم نبود که اگر لایحه احاله شد بیک کمیسیونی بدون موافقت نظر دولت کمیسیون هر کاری دلش میخواهد بکند و راپرت کند بمجلس همچو سابقه هم بدست بنابراین ما مجبور بودیم و اگر هم پیش از این نتوانسته ایم . . .

جهانشاهی - علی الاصول مجبور بودید .

طباطبائی - بلی عرض کردم از این نظر بود که ما نتوانستیم

حد اکثر موافقت دولت را در اصلاح این قانون و تسهیلاتی که باید برای مشمولین فراهم شود جلب کنیم و حالا آقای تهرانچی هم که خیلی علاقمند هستند باین قانون خواهش میکنم توجه بفرمایند .

تهرانچی - چشم اطاعت میکنم .

طباطبائی - برای یادآوری عرض میکنم که اگر مطالعه نفرموده باشند حالا متذکر باشند و بدقت در خاطر آقایان باشد و بعد از توجه باین عرایض که میکنم تصور میکنم تسریع خواهد شد بگذراندن این قانون .

در ماده ۵۴ پیشنهادی دولت راجع به (حالا این یاد داشتهای بنده ممکن است یک قدری هم بی ترتیب باشد ولی علی ای حال یک فهرستی است که نشان میدهد چه تغییراتی کرده و چه تسهیلاتی فراهم شده است) رسیدگی باسناد مخدوش در ماده پیشنهادی دولت بکمیسیون احاله شده بود که هیئت رسیدگی و طرز عمل آنرا در آئین نامه که بتصویب هیئت وزیران میرسد معین نموده بودند ولی در کمیسیون نظام این ماده عوض شد و بطوری که در گزارش کمیسیون ملاحظه فرموده اید ماده ۵۴ با سه تبصره بعقیده بنده تکلیف مشمولین را بطور وضوح روشن کرده است . در ماده ۶۲ تبصره اضافه شد که دانشجویان علوم دینی را مشمول مواد ۷۲ و ۷۳ کرده ایم و در پیشنهاد دولت بود در ماده ۶۳ پیشنهادی دولت خدمت متکفلین یکسال بود و نسبت بقانون ۱۳۱۷ که ۸ ماه بود چهار ماه هم زیاد تر بود ولی ما این مدت را تقلیل دادیم به شش ماه و بایکسال موافقت نکردیم دو ماه هم نسبت بقانون ۱۳۱۷ مدت را تقلیل دادیم در بند ۲ ماده ۶۳ در پیشنهادی دولت قید شده بود راجع باشخاص و جوانهای متکفل یک قیودی بود آنجا قید شده بود که جوانی معاف است و میتواند از آن ماده مربوطه به تکفل استفاده کند که عهده دار معاش عیال و اطفال خود بوده و در محل پدر یا پدر زن یا برادر زنی که وضعیت اعاشه آنها اجازه عهده داری معاش عیال و اولاد مشمول را بدهند داشته باشد ما در کمیسیون کاری که کردیم گفتیم آقا کسی که دارای عیال و اولاد است بر فرض برادر زن داشته باشد کسی نمیتواند با این اوضاع منقلب تکفل معاش دیگری را بکند و ما

متکفل کسی را شناختیم که دارای عیال و اولاد باشد در ماده ۶۷ يك تبصره علاوه شد که هر مأمور یا کدخدائی برخلاف حقیقت گواهی دهد طبق قانون تعقیب خواهد شد در فصل ۱۱ کادر افسری مسوا ۷۶ و ۷۸ و ۸۰ پیشنهادی دولت را بکلی عوض کردیم و تسهیلات بیشتری شده که قانون حاضر است ملاحظه بفرمائید و با قانون سابق مقایسه بفرمائید بعلاوه ماده ۷۹ قانون ۱۳۱۷ را که دولت اصلاحی برای آن پیشنهاد کرده بود کمیسیون اصلاح کرد . در ماده ۹۰ مدت خدمت پزشکان و دام پزشکان و داروسازان و دندانسازان و بطور کلی ایسانسیه ۱۸۸۸ ماه معین شده بود و ما این مدت را تقلیل دادیم به دوازده ماه (یکسال) و اشخاصی که تحصیلاتشان در حدود دوره کامل متوسطه است تقلیل دادیم مدت خدمتشان را از دو سال به ۱۸ ماه در ماده ۹۲ کمیسیون کلیه دانش آموزان را از حیث تکفل مشمول مقررات فصل اهم قرارداد بعلاوه تبصره بآن افزوده شد که افسران و وظیفه که در تاریخ اجرای این قانون در خدمت میباشند مشمول مقررات همین قانون خواهند بود . در فصل سیزدهم ماده ۱۹۴ اصل قانون مصوب ۱۳۱۷ که دولت اصلاح آنرا پیشنهاد کرده بود کمیسیون آنرا اصلاح و در ضمن گزارش خود بمنس مجلس شورای ملی رسالیده است در فصل هفدهم کپرسن و سفرسن ماده ۱۴۳ اصل قانون ۱۳۱۷ که هوات اصلاح آنرا پیشنهاد کرده بود در کمیسیون با موافقت دولت اصلاح شد و در گزارش کمیسیون بمنس مجلس میرسد و ماده ۱۴۴ پیشنهادی دولت را نیز اصلاح کردیم ماده ۱۵۶ اصل قانون ۱۳۱۷ راجع بمجازات فراریها و غایبانی که دولت پیشنهاد اصلاحی آنرا کرده بود کمیسیون اصلاح کرده و تسهیلاتی لازم برای مشمولین قرارداد در ماده ۵۳ تبصره اضافه شد که افسران را از استفاده از سربازان ذی حرفه در خدمات خصوصی ممنوع داشته که در جلسه گذشته مطرح بود در تبصره ماده ۶۳ بطور مطلق نوشته بود هر کس قبل از مشمولیت تاهل اختیار کند حق معافی بعنوان تکفل از خدمت سربازی را ندارد ولی در شور دوم قید کردیم از تاریخ تصویب این قانون در ماده ۶۴ در شور اول مشمولین

از سال ۱۲۸۴ تا ۱۲۹۰ معاف شده بودند اما با دو قید مشمولینی که بیمار بودند یا مشمولینی که متکفل بودند ما هر دو قید را برداشتیم (تهرانچی - آنقدر تفاوتی نداشت) خوب باشد حالا ملاحظه بفرمائید از ۱۲۸۴ تا ۱۲۹۰ بطور مطلق اعم از اینکه متکفل باشند یا نباشند بیمار باشند یا سالم معافشان کرده ایم . عرض کنم در پیشنهاد دولت بود قانون پیشنهادی دولت بنده خودم حالا تردید دارم در آن بود یا در آن قانون سابق که مثلاً فراری را در يك جایی دیدم که از حقوق مدنی و اجتماعی محروم شده بود ما اینها را اصلاح کردیم جلو گرفتیم و توجه کردیم و از بین بردیم . توجه فرمودید در قانون سابق سرباز را از تمام جاهای مملکت بحوزه های سربازی احضار میکردند ولی ما قید کردیم و ملاحظه فرمودید به شش فرسخ تقلیل دادیم یعنی اگر از شش فرسخ تجاوز کرد حوزه فرعی بسراغ سرباز خواهد رفت و حق ندارند سرباز را بیش از شش فرسخ بطلبند . در قانون ۱۳۱۷ برای اینکه عده مشمولین سرباز زیاد شده باشد ملاحظه فرمودید قوزی کر لال چلاق شل کور مشمول بودند و ما اینها را بکلی معاف کردیم و حالا سربازی که وارد خدمت سربازی میشود سربازی است که دارای بدن سالم است . در قانون سابق اینجا در جلسه گذشته هم صحبت شد با علم قیافه ممکن بود یک نفری را مشمول قرار بدهند يك مرد چهل ساله چهل و پنج ساله را ممکن بود مأمور کر بیانش را بگیرد و بگوید بحکم قیافه او مشمولی و بگوید بنظر من تو بیش از ۲۷ سال نداری ما اینجا جلو گیری کردیم و ورقه شناسنامه را که ورقه رسمی دولتی است ملاک عمل قرار دادیم و باینجا ملاحظه می فرمائید بنده از متصدی کار کمیسیون فهرستی خواستم می بینم که خیلی طولانی است بنا بر این اگر مقایسه بفرمائید خواهید دید که اصلاحاتی که ما کردیم در قانون سابق نیست و بنده بارها عرض کرده ام و چندین مرتبه این را در مجلس تکرار کردم و حالا هم عرض میکنم و البته تصمیم قطعی موکول بنظر مجلس شورای ملی است و ما هر نظر اصلاحی که برای ارفاق بمردم آقایان در نظر داشته باشند

بنده بسهم خودم با کمال میل حاضر ام اما راجع بکمیسیون که آقای طوسی فرمودند خود آقایانی که تشریف داشتند بنده خواستم که بنوبه و ترتیب موادی که می بایستی درش صحبت کنیم مطرح کنیم و صحبت کنیم پیشنهادها هم خوانده بشود خود آقایان اکثریت آقایان همه شان خواستند اول در ماده ۶۴ صحبت بشود و البته لازم نیست آنچه که در کمیسیون صحبت شد بنده اینجا عرض کنم ولی بطور کلی نتیجه بر این شد که قانون همین است که تنظیم شده است و باید در این مورد هم دست و بال دولت را یک قدری باز تر گذاشت و آقایان هم موافقت فرمودند و پیشنهادها را هم بنده عنوان کردم یکی یکی که مطالب این است و موادی که آقایان درش نظر دارند از این قرار است صحبت هم شد ولی بطور کلی اکثریت همه آقایان تصویب فرمودند که به همین شکل گزارش کمیسیون را تنظیم کنیم و بعرض مجلس شورای ملی برسانیم حالا که بنده اینجا شرفیاب هستم یک قسمتی را هم برای استحضار مشمولین دانشکده احتیاط افسری باید عرض کنم که امسال از لحاظ ارفاق و رعایت احوال عده که باید بدانشکده احتیاط افسری بروند وزارت جنگ اکتفا کرده است که صد نفر را بپذیرند در دانشکده و حال آنکه بنا بود چهار صد نفر بروند و مشغول خدمت بشوند و اکتفاء شده است فقط صد نفر البته بنده شنیده ام ده بیست نفر هم از مشمولین هستند که خودشان داوطلب هستند که چون خودشان داوطلب هستند میروند ولی از مشمولین چند نفر بیشتر نخواهند بود

نهر انچی - شما کار وزارت جنگ را توضیح دادید و خود معاون وزیر جنگ اینجا نشسته است .

طباطبائی - وانتظار می رود زودتر تعیین تکلیف مشمولین و این لایحه در مجلس شورای ملی بشود :

رئیس - آقای طوسی .

طوسی - بنده اصلاً عنوان محاجه و مباحثه با رئیس محترم کمیسیون ندارم ولی عرض میکنم بنده شخصاً معتقدم که این اصلاحاتی را که فرموده که اصلاحات کامل و مؤثری

سرف نظر کرد از یک رکن نمیشود صرف نظر کرد . رکن دیگر خود مشمول قانون نظام وظیفه است نمیشود گفت تکلیف مشمولین مطابق آئین نامه که بعداً تهیه میشود معین خواهد شد باید در خود قانون معین کنند که مشمول آقا کسی است که دارای این صفات باشد و این عیوب و این ترتیبات را نداشته باشد یعنی ۲۱ ساله باشد چه باشد چه باشد و چه باشد پس این هم رکن است رکن قانونی است مجلس سرباز گیری هم رکن است و نمیشود از آن گذشت و در قانون نوشت و موکول بآئین نامه کرد حقیقتاً خیلی تأثر آور است که برای دادگاه اعضاء و کارمندانش در قانون معین بشود اما برای حوزه سرباز گیری مجلس سرباز گیری معین نشود . این بود نظر بنده حالا هم باز تذکر دادم این مطلب را به آقای معاون وزارت جنگ که موافقت فرمایند که اعضای مجلس سرباز گیری در خود قانون معین شود و فقط اعضای مجلس سرباز گیری در منطقه اصلی یک رئیس منطقه است یکی هم فرجه دار محل بقیه را هم هر که را میخواهید معین کنید بکنید و موافقت فرمائید که این جزو قانون بشود و موکول بآئین نامه نشود .

طباطبائی - کدام ماده حالا مطرح است ؟

رئیس - گزارش کمیسیون مطرح است

طباطبائی - ماده ۵۳ باید خوانده شود گزارش که مطرح نمیشود

رئیس - آقای نهر انچی

نهر انچی - بنده این قسمتی را که آقای طوسی راجع به کمیسیون فرمودند خواستم عرض کنم . کمیسیون اگر گزارش داده است با اجازه اعضاء کمیسیون بنده آخر جلسه رسیدم از اعضاء کمیسیون غیر از یکی دو نفر را ندیدم آقای رئیس و یک نفر دیگر و اشخاصی هم که در جلسات کمیسیون سابق میآمدند و توضیحاتی میدادند یکی دو نفر هم بیشتر آنجا نبودند و صحبت اکثریتی آنجا نبود که رأی گرفته شود و نمیدانم چه شده است در کمیسیون بنده آخر وقت آمدم و یکی دو نفر از آقایانی هم که در جلسات قبل

میآمدند و آنجا بودند گفتند مجال صحبت بما داده نشد پس در این صورت بنده نمیدانم این تصمیمی که گرفته شده چه صورتی دارد ؟ شاید رسمیت ندارد برای اینکه از اعضاء کمیسیون کسی آنجا حاضر نبود کمیسیون باید با اکثریت اعضاء خودش تشکیل شود و رأی بدهد از اعضاء کمیسیون فقط آقای طباطبائی بود و آقای سالار بنده دیگر کسی را آنجا ندیدم

دکتر جوان - این مسئله قابل تعقیب است خلاف واقع نباید گزارش داده شود

طباطبائی - اگر مصدحتی در این کار است که مردم را با این ترتیب بلا تکلیف بگذارید بنده نمیدانم

فراقی - هو نکنید آقا

دکتر جوان - این گزارش خلاف قانون است

طباطبائی - این توضیحاتی که دادم آقایان توجه فرمایند الان از طرف وزارت جنگ اقدام با حضار مشمولین شده است و مرحله دوم است یعنی این کار بایستی در اردیبهشت شده باشد و تاخیر افتاد و الان بعرض آقایان رسیده است که اداره نظام وظیفه بموجب قانون ۱۳۱۷ مشغول احضار مشمولین است و این اصلاحاتی است که با تصویب آن ها ارفاقاتی نسبت به مشمولین شده است اگر میخواهید مردم از این ارفاقات بهره مند شوند و استفاده کنند تقاضا میکنم باین ترتیب قانون را معطل نکنید و اگر بنا بر این است که این قانون معطل بماند و نگذرد من عرضی ندارم . اما راجع به کمیسیون که فرمودند اکثریت نداشت عده اعضاء کمیسیون شش نفر که بیشتر نیست یک نفر که مسافر است یک نفر هم مریض بستری است و اصلاً نمیآید (طهرانچی - پس باید چهار نفر دیگر باشند) اصلاً نیستند (طهرانچی - وقتی نیستند اصلاً رسمیت ندارد) بعلاوه این جا بعرض آقایان رسید و آقایان در جلسه گذشته تصویب فرمودند عده هم علاوه بر اعضاء کمیسیون تشریف بیاورند آن جا و با حضور آقای رئیس الوزراء مذاکره بشود و مطالب گفته شود و همینطور هم شد حتی پیشنهاداتی هم که رسیده بود خلاصه کردیم و در اول جلسه خواندیم منتهی خود آقایان فرمودند که

آن مطالب بماند و ماده ۶۴ مطرح شود و خودتان با این ترتیب موافقت فرمودید و گزارش کمیسیون هم روی جریانی که واقع شد تهیه و تقدیم شده و آقایان هم موافقت فرمودند که بهمین ترتیب بیاید در مجلس و مطرح شود

دکتر طاهری - موادی که رفته بود به کمیسیون باید مطرح شود در کمیسیون

نهرالچی - اصلاً آن مواد مطرح نشد

رئیس - آقای مخبر فرهمند

مخبر فرهمند - بنده خواستم در جواب مطالبی که آقای رئیس کمیسیون اظهار فرمودند که کمیسیون یک موادی را اصلاح کرده است خیر کمیسیون اصلاح نکرده است و هر نظری که پیشنهاد شد کمیسیون اداره نکرد اصلاً که لایحه را اصلاح بکنند باین معنی که اصلاً این کمیسیون موادی را که از مجلس پیشنهاد میشود اصلاح نمیکنند و بهمان نظر خودش باقیست فقط این اصلاحاتی که شده است تمام در آن موقعی بود که سر لشکر جهانی وزیر جنک حضور داشتند و توضیحاتی که کمیسیون میداد و پیشنهاداتی که میشد مطالعه میشد و کمال موافقت را بانظار کمیسیون میکردند و تمام توضیحات از روی اطلاعات فشوئی و روی احصائیه های حقیقی بود و همچنین سر تریپ مقتدر هم یک مرد مطلعی بود تمام اصول کارها و اطلاعات در دستش بود و او موافقت میکرد (صحیح است) این اصلاحاتی که شده است کمیسیون با اتفاق آن آقایان کرده است و امید شود گفت که کمیسیون همه این اصلاحات را کرده است اگر کمیسیون کرده است حالا چرا نمیکنند آقای؟ حالا چرا هر پیشنهادی می شود قبول نمی شود یک (وا) هم اگر پیشنهادی کنند تغییر داده شود قبول نمی کنند؟ (طباطبائی - کی قبول نمی کنند؟)

معاون وزارت جنک شما توضیح میدید که کمیسیون این خدمات و اصلاحات را کرده است بنده خواستم عرض کنم که کمیسیون فعلی نکرده است

طباطبائی - بنده که خودم توضیح دادم که کمیسیون با موافقت دولت این اصلاحات را کرده است مگر مامسئول هستیم که دولت با ما موافقت بکنند یا نکنند؟

۳۱ - تقدیم یک فقره لایحه از طرف آقای نخست وزیر و معرفی وزیر خواربار و وزیر جنگ |

رئیس - آقای نخست وزیر فرمایشی دارند؟

نخست وزیر - بطوری که آقایان مطلع هستند در برنامه پیش بینی شده بود که تأسیس وزارت خواربار بشود در این مدت دولت مشغول مطالعه بود و لایحه قانونی آن فعلاً تهیه شده و تقدیم مجلس میشود و بر حسب امر ملوکانه آقای مهدی فرخ را بهمت وزارت خواربار به مجلس شورای ملی معرفی میشود (صحیح است - مبارک است) و چنانچه متذکر هستید وزیر جنگ معین نشده بود و بر حسب امر ملوکانه خود من حالاً متصدی وزارت جنگ شده ام (صحیح است)

۴۱ - بقیه شور دوم لایحه اصلاح قانون نظام وظیفه |

رئیس - پیشنهادی رسیده است از آقای دهستانی قرائت می شود:

پیشنهاد میکنم قانون نظام وظیفه برای ارجاع به کمیسیون و مطالعه در اطراف پیشنهادات از دستور خارج و قانون متمم بودجه در دستور امروز قرار گیرد

رئیس - آقای دهستانی

دهستانی - بنده اگر بیشتر از آقایان نمایندگان از نظر امور کشاورزی علاقمند بقانون نظام وظیفه باشم کمتر هم نیستم شاید سه ماه قبل بود که از آقایان استدعا کردم که آقایان کشاورزان برای اجرای این قانون معطل هستند محصلین و جوانان کشور بلا تکلیف هستند توجه بفرمائید که این قانون زودتر بتصویب مجلس برسد و مردم را مستخاض بکنید بگانه مخالفتی که بنده در قسمت قانون نظام وظیفه داشتم این بود که مدت خدمت زیاد است یک کاری بکنید که مدت خدمت کمتر باشد و او طلب برای این کار بیشتر باشد که اسباب اذیت مردم و معطل کردن کشاورزان و کارگران نشود حالا بنده می بینم یک قانون زشتی که سابق بود و یک قانون خوبی از برای اصلاح آن به مجلس آمده بقدری آقایان معطل و پافشاری میکنند که پنج ماه است مجلس و مردم معطل هستند بنده هیچ خواستم این قانون از دستور خارج شود همان طور که آقایان عاطفه باین قانون دارند بنده هم دارم

بنده هم جوان دارم بنده هم اقوام و اقارب دارم بنده این پیشنهاداتی را که کردم خواستم باین وسیله از آقایان استدعا کنم که توجه بفرمایند این قانون زودتر بگذرد در کمیسیون نظام با حضور آقای رئیس مجلس و آقای نخست وزیر دو موضوع مورد بحث شد یکی ماده ۱۶۴ (عده از نمایندگان) ماده ۱۶۴ یکی هم ماده ۵۳ در ماده ۶۴ آقای رئیس مجلس بودند آقای نخست وزیر تشریف داشتند قرار بر این شد که دست و بال دولت را نه بنند و اجازه بدهند تا حد اقلی که برای آنها ممکن است و لازم است همانطور خود دولت پیشنهاد کند و مجلس تصویب کند پس از مذاکرات زیادی که از طرف آقای اراقی و آقای معاون وزارت جنگ شد اینطور تصمیم گرفته شد که عرض کردم و در دستور هم که راجع بآن مقصودهای افسران بود در آنجا هم گفته شد خوب در هر حال افسر مصدر لازم دارد اگر بخواهید مصدر نداشته باشند باید یک مستخدم دیگری برای آنها معین شود و روی هر فرقه قرار بر این شد که بلا یحه دولت آقایان نمایندگان توجه کنند و در اطراف آن کمتر صحبت کنند و بنده هم اینطور عقیده دارم که بلکه زودتر این قانون بگذرد و حالا پیشنهادم را پس میگیرم و تمنا میکنم که به این مردمی که می آیند اینجا و معطل هستند و باین کارها نرحمی بکنید که این لایحه زودتر بتصویب مجلس برسد

رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - بیانات آقای دهستانی با پیشنهادشان خیلی اختلاف داشت شما بگدافه اظهار میکنید که من طرفدار این قانون هستم و باید این قانون زودتر از مجلس بگذرد بنده پیشنهاد میکنم که از دستور خارج شود و لایحه متمم بودجه مطرح شود آنوقت این پیشنهاد را هم پس میگیرید و الآن باین وسیله خودتان موجب وقفه و تعویق در کار شده اید بگذارید مطرح شود و در مجلس تکلیف آن معلوم شود (صحیح است)

رئیس - آقای دکتر جوان

دکتر جوان - بنده اساساً راجع به اصلاح قانون نظام وظیفه تا کنون صحبتی نکرده ام زیرا با این ترتیب نظام وظیفه مخالف بودم ولی امروز متأسفانه در طرح این قضیه و در

این گزارش کمیسیون یک چیز هائی دیدم که بعقیده بنده مخالف قانون بود و لازم دانستم بطور اختصار تذکر بدهم. اگر یک مأمور دولت و یک کارمند دولتی وقتی گزارش خلاف واقع میدهد مطابق قانون مورد تعقیب دادستان واقع میشود و از مرحله بازپرسی تا محاکمه او را تعقیب میکنند ولی اینطور که آقایان فرمودند گویا این کمیسیون که تشکیل شده بوده اولاً اکثریت نداشته و ثانیاً در مذاکراتی که شده بود گزارش را آقای طباطبائی دادند اساساً این گزارش مطابق واقع نبوده است و چند نفر آقایان آقای نهرالچی و آقای طوسی این مطلب را تذکر دادند و معلوم شد که این گزارش خلاف واقع بوده است این را بنده خواستم به مخبر کمیسیون تذکر بدهم که اگر ما قانون را رعایت نکنیم چه طور توقع داریم که آن مأمور بد بختی که گزارش خلاف واقع داده است باید تعقیب شود بعقیده بنده کمیسیون یک عملی را کرده است یا اکثریت داشته است یا نداشته است اگر اکثریت داشته است پس این صحبت ها که شد چه بوده در صورتیکه خود آقای طباطبائی میفرمایند دو نفر بودند با خودشان سه نفر بودند اعضاء کمیسیون و باین ترتیب اکثریت نداشته است پس چرا این گزارش را داده اند از آن گذشته حضر تعالی فرمودید که آنجا در اطراف پیشنهادات صحبت شده و مطرح شده در صورتی که اینجا صحبت شد و گفته شد در کمیسیون بهیچوجه راجع به پیشنهادات صحبت نشده چنانکه آقای اوحدی هم فرمودند پس چرا باید یک خبری بکنند در کمیسیون اصلاً درس صحبت نشده گزارش داده شود که مذاکره و مطرح شد و خلاف واقع گزارش بدهند و بعقیده بنده اگر یک کسی چه کارمند دولت باشد یا نماینده مجلس باشد اگر گزارش خلاف واقع بدهد و عمل خلاف قانون انجام بدهد باید تعقیبش کرد

دکتر ملک زاده - بنده اخطار نظامنامه دارم

رئیس - بفرمائید

دکتر ملک زاده - بعقیده بنده این یکساعت صحبتی که میشود تمام برخلاف نظامنامه است و معلوم نیست روی چه موضوعی ما اینجا صحبت میکنیم اگر در کلیات است که این

قانون مورد بحث واقع شد و در کلیات آن صحبت شد و رأی گرفته شد راجع بمواد هم که نیست و سابقه هم ندارد در کمیسیون مذاکره بشود و روی آن مذاکرات در این جا بحث شود راپرت کمیسیون روی موادی است که بگزارش داده شده و آن مواد باید يك يك در اینجا مورد مطالعه و بحث واقع گردد و مخبر کمیسیون هم در اطراف آن مواد هر جا که ایرادی بود مطابق نظر کمیسیون توضیحاتی بدهد (صحیح است) پس خوب است آقایان اجازه بفرمایند وارد در مواد بشویم و بیش از این هم وقت مجلس را تضییع نکنیم .

رئیس - مخالف قانونی واقع نشده چون کمیسیون گزارش داده است باید روی آن گزارش کمیسیون صحبت شود .

عده الزماندگان - خیر گزارش کمیسیون قابل طرح نیست باید مواد خوانده شود و مطرح شود .

رئیس - ماده ۵۳ خوانده میشود : ماده ۵۳ - مشمولینی که اطلاعات فنی و تخصصی خود را در موقع رسیدگی مکتوم نمایند پس از ثبوت کتمان حرفه مدت سه ماه خدمت آنان تمدید یافته و در پیشه خود مورد استفاده ارتش واقع خواهند شد .

تبصره - از سربازان ذی حرفه منحصرأ در قسمتهای ارتش میتوان استفاده کرد و تحت هیچ عنوان افسران نمیتوانند بخدمات خصوصی خود از حرفه آنان استفاده نمایند

رئیس - آقایان اوار - همانطور که آقای دهستانی هم اشاره کردند این ماده در کمیسیون هم مطرح شد و خود ماده را هم مجلس رأی داده بود و تبصره را هم مجلس رأی داده بود فقط مذاکره که شد این بود که در این عمل و منعی که در این تبصره برای افسران معین شده است اگر تخلف کرد کیفر آن چه چیز است بنده پیشنهادی کردم و آقای نقابت هم يك پیشنهادی داده بودند و در کمیسیون هم صحبت شد و آقای رئیس الوزراء هم موافقت کردند که در این تبصره برای این افسری که تخلف میکند کیفر برایش معین کنند حالا خود آقای معاون

دوباره رأی گرفته شود و برود به کمیسیون آنها در يك قانونی که سه ماه حلاجی شده است و حالا استدعا دارم با این حلاجی که در این قانون شده است و ارفاقی که نسبت بهممه شده است این قانون را تصویب بفرمایند که ما هم بتوانیم سربازان را در مهر روی این پایه بگیریم و اگر در عمل اشکالی بود برای آتی که میخواهیم سرباز بگیریم آنوقت بفرمائید که این ماده در عمل این عیب را داشته و اینطور بکنید راجع به تبصره راجع به گماشته هم برای اینکه آقایان اوار هم مستحضر باشند عرض میکنم که در قوانین دادرسی ارتش بنده مراجعه کردم که برای این اشخاصی که من غیر حق اشخاص را بتکراهاتی میکمارند در آن قانون مجازات سخت معین شده است و برای اینکه آقایان مطمئن شوند به این ماده بنده موافقت میکنم که این جمله علاوه شود : در صورتیکه افسران یا درجه داران نسبت باین قبیل افراد برخلاف مقررات این ماده عمل نمایند مطابق قانون تعقیب و مجازات خواهند شد (عده از نمایندگان - مجازاتش باید معلوم شود) در قانون دادرسی هم مجازاتش پیش بینی شده . میفرمائید این ماده ناقص است بنده این تبصره را اینجور اصلاح کردم : از سربازان ذی حرفه منحصرأ در قسمتهای ارتش میتوان استفاده کرد و تحت هیچ عنوان افسران نمیتوانند بخدمات خصوصی خود از حرفه آنان استفاده نمایند و در صورتیکه افسران یا درجه داران نسبت باین قبیل افراد برخلاف مقررات این ماده عمل نمایند مطابق قانون تعقیب و مجازات خواهند شد . و بنظر بنده این ماده کاملاً کافی است و اینکه میفرمایند افسر گماشته نداشته باشد ما بجز این موضوع رسیدگی کردیم دیدیم نمیشود با این نظر موافقت شود و در تمام دنیا هم افسر گماشته دارد و افسرانی که افراط میکردند ، مطالعه کردیم عده محدودی هستند که چون آمر هستند تلفون میکنند بفلان هنگ که بکنفر برای من بفرستید و من غیر حق این کار را میکردند و راجع به این موضوع هم گفتیم که با آنها پول داده شود و عوض آن گماشته نوکر بگیرند والا مصدر و گماشته در تمام دنیا هست و ما هم مجبور هستیم داشته باشیم .

رئیس - آقای مؤبد احمدی .

مؤبد احمدی - بنده در این موضوع پیشنهادی با آقای امیر تیمور داده بودم و در جلسه قبل قرار شد جلسه ختم شود و در جلسه بعد مطرح شود و بعد که مباده ارجاع به کمیسیون شد آن پیشنهاد ماند . بنده خواستم در این موقع که خیلی خوشوقت هستم آقای نخست وزیر هم تشریف دارند و سمت وزارت جنگ را هم دارند از این جهت عرایضم را عرض کنم . بنده نمیدانم این انتشارات را کی میدهد و خیلی عجیب است حقیقه وقتی در مجلس يك پیشنهادی میشود راجع به يك ماده از قانون نظام وظیفه در خارج شهرت میدهند که مجلس با نظام وظیفه مخالف است یا فلان و کیل با ارتش مخالف است این چه حرفی است ؟ چرا این را میکویند ؟ ما ایرانی هستیم ما مسلمان هستیم عقیده اسلامی ما این است همانطور که در کتاب آسمانی ما راجع به روزه هست که کتب علیکم الصیام كما کتب علی الذین من قبلکم . راجع به نظام وظیفه هم میفرماید . کتب علیکم القتال وهو کره لکم و عسی آن تکرهوا شیئاً و هو خیر لکم . پس همانطور که روزه بر ما واجب است جهاد هم همینطور بر ما واجب است این عقیده مذهبی ما است پس کیست که بگوید من با ارتش مخالفم ؟ راجع به نظام باز هم آیه داریم در قرآن و اعدو لکم ما اسلعتهم من قوه و من رباط الخیل ترهبون به عدو الله که میگویند همانطور که دشمنان شما اسلحه دارند شما هم همانطور اسلحه باید تهیه کنید .

این دستور مذهبی ماست از آن طرف اینها را بر سایرین رجحان داده است میفرماید فضل الله المجاهدین علی القاعدین فضیلت دارند اینها پس هیچکس ، هیچ مسلمان ایرانی با ارتش مخالف نیست آنوقت شاید هم بعضی آقای نخست وزیر یا مقامات بالا تر میسازند که مجلس با ارتش مخالف است خیر آقا مجلس کاملاً با ارتش همراه است منتهی چه بود يك قانونی اول داشتیم که در ۱۳۰۴ گذشت که بنظر بنده يك قسمتمش خیلی عالی بود و این بود که دولت هر قدر از قشون لازم دارد قرعه بکشد از مشمولین و این بسیار عالی بود ولی

این را در ۱۳۱۰ بهم زدند آمدند و گفتند همه مشمول بشوند بعد در ۱۳۱۷ آمدند و این قانون ظالمانه را گذاشتند که کور شل قوزی همه ببایند خدمت کنند حتی فلان آدم که متکفل است پدر زنش مخارج عائله را تقبل کند و بدهد حالا هم دولت متوجه شده که این خوب قانونی نیست این طرح از طرف مجلس که پیشنهاد شده دولت این لایحه را آورده است که قانون نظام وظیفه ما بد است و ما میخواهیم این قانون را اصلاح کنیم . خوب حالا اگر ما نظارمان بر این باشد که این ماده را اینچور اصلاح کنیم این مخالفت با ارتش است ما میگوییم آقا این ماده بر ضرر دولت یا مملکت است این ماده را باید اصلاح کرد این دلیل بر مخالفت نیست اما راجع به این ماده و این تبصره البته ما هم معتقدیم که افسر یکنفر مستخدم میخواهد بود چه شما آنقدر کافی نیست که برود از خارج او کر بگیرد اما شما میدانید و ما هم میدانیم که اینها را بیک کارهایی وادار میکنند و قتیکه بنده می بینم یکنفر نظامی رخت حمام میبرد متأسف میشوم نظامی بیچاره نوی کوچه گریه میکرد معلوم شد که گوشت خریده بوده است که بگوید گریه آمده خورده است حال در کوچه گریه میکند که پول جمع کند و برود دو مرتبه گوشت بخورد و مردم جمع کردند و به او دادند آخر اینکه مجلس نظاری برای جلوگیری از این قبیل عملیات اعمال میکند روی علاقه به ارتش است روی دوستی با ارتش است این نهایت علاقه مندی به ارتش است که ما میگوییم بکار های پست افراد را وادار نکنند چرا این پیشنهاد ها را قبول نمیکنید اگر یک افسری برخلاف اصول و برخلاف وظیفه که یکنفر سرباز دارد کاری به او رجوع کرد این را جلوگیری کنید مجازاتش کنید اینک مخالف با ارتش نیست .

رئیس - آقای افشار .

افشار - عرض کنم بنده هم در تعقیب فرمایشات آقای مؤید احمدی در قسمت پیشنهادی که در دو جلسه گذشته کرده بودیم معتقدم که گماشته با افسران داده نشود و اگر افسری احتیاج به مصدر داشته باشد این باید در خود اداره

و نظام کار او را انجام بدهد یعنی اگر در اردو و یا در موق جنگ است یا در سر خدمت نظامی است البته آنوقت مصدر لازم دارد و باید باو مصدر داده شود نه برای غیر آن . بنده خودم پریروز یک چیزی را با چشم خودم دیدم خواهش میکنم جناب آقای نخست وزیر هم توجه فرمایند بنده رفته بودم باراج در آنجا دیدم یکنفر نظامی با سر برهنه یک مقدار خشت گرفته و میبرد گفتم این را کجا میبری گفت که من مصدر یک سروانی هستم آنجا سروان دارند یک خانهای میسازند و مرا مجبور کرده اند که این خشت ها را از صبح تا غروب کول کنم و بآن عمارت ببرم برای ساختمان آقبای سروان (بییل سمیمی - کجا) اراج شمیران . این را بنده خودم دیدم در اراج شمیران در جلسه گذشته هم عرض کردم که ما ارتش میخواهیم ارتش قوی ارتشی که بپردازد بخورد ارتشی که فداکار باشد ارتشی میخواهیم که به وظایف خودش عمل کند که برای میهن خودش فداکاری کند شخص وقتی فداکاری میکند که در او حیثیت و در او عزت نفس و در او روح عالی را بگذارد باقی بماند (صحیح است) شما فرزند خودتان را که بارمی آورید در بچگی با هزار جور تلقینات وطن پرستی میکنید و باو می آموزید که بچه جان تو بایستی تحصیل کنی و بعد از تحصیل بروی در نظام و بوطن خودت خدمت کنی و برای مملکت خودت فداکاری کنی و باجان و پول خودت بروی در راه وطن خدمت کنی و کشته شوی ولی قتیکه شما می بینید که فرزند شما را بعوض آنکه مشق نظام یاد بدهند یا او را تیراندازی یاد بدهند کار یاد بدهند که در موق فداکاری بکند و عزت نفس داشته باشد و برود در راه میهن کشته شود عوض این او را امیدارند که برود برای ساختمان آقای سروان خشت بکشد یا بچه حمام خانم سروان را بردارد و ببرد بحمام این عمل را که میکند عزت نفس او از بین میرود و بعد ها از این کار پشیمان خواهید شد بهمین جهت بنده تقاضی میکنم سرباز وظیفه را از گماشته شدن بردارد و اساساً وزارت جنگ یک مقرراتی وضع کند که بعد از این صاحبمنصبان حق نداشته باشند افراد را بکارهایی که شرم آور است وادار

کنند . مصدر در واقع برای خدمت بکار های نظامی است و برای کارهایی است که مربوط با ارتش است برای راپرت دادن کاغذ آوردن کاغذ بردن نگاهداری اسب و این کارها لازم است ولی نه برای اینکه بچه حمام خانم را بردارد و ببرد بحمام (صحیح است)

رئیس - آقای دکتر ملکزاده .

دکتر ملکزاده - بنده خیلی متأثرم که سه جلسه است راجع به یک موضوعی که با یک تبصره خیلی مختصری میشد تأمین کرد ما داریم بحث میکنیم و هنوز هم بجائی نرسیده ایم عرض میکنم بنده از اشخاصی هستم که معتقدم همانطور که برای یک طفلی آغوش و دامن یک مادر یا کدامن درزندگی او صد در صد تأثیر دارد همانطور خدمت نظام هم همان تأثیر را برای جامعه و ملت از نقطه نظر اخلاق و وطن پرستی دارد این نظر شخصی بنده است راجع بنظام وظیفه بدبختانه اغلب مذاکراتی که در اطراف بعضی مطالب میشود در نتیجه این است که بعضی مسائل جنبه حقیقی خودش را از دست داده است و بیک صورت دیگری در آمده یا اینکه ما متوجه نیستیم عرض میکنم همه خیال میکنند که اصلاً استخدام و مستخدم داشتن فلسفه اش در روی تئلی است این نیست فلسفه استخدام در دنیا این است که هر کس در جامعه یک عملی را میتواند انجام بدهد که دیگری نمیتواند یک جراحی که در نتیجه نیم ساعت عمل جراحی میتواند جان یک بشری را نجات دهد این شخص این نیم ساعت را نباید برود صرف خرید سبزی خوردن بکند باید یک نفری را بگمارد برای این کار و خودش در نتیجه یک عمل جراحی جان یک بد بختی را نجات بدهد همین فلسفه ضد در صد در مسئله قشون و در مسئله نظام حکمفرما است و در دنیای متمدن حکمفرماست اولاً آقایان میدانند که در تمام دنیا این بمالك بزرگ که این جنگ را برپا کرده اند دارای اردو گاههای بزرگی هستند که عموماً صاحبمنصبان در آن اردو گاه ها مشغول عملیات هستند و وقتی که این عمل را تصدیق کردید که یکنفر ژانل نباید همیه غذای خودش را بکند و وقتش

عزیز تر از این است که خودش جاروب بکند اطاق خودش را البته باید یک مستخدمی برای او تعیین شود تصدیق فرمائید که در اردوهای نظامی هم فاطمه سلطان بیگم را نمی شود مستخدم آنجا کرد باید یکنفر نظامی را گذاشت که انجام این کارها را بکند این جای شبهه و تردید نیست پس بنابراین صاحبمنصبان قشون بایستی یک کار های بالا تری را انجام بدهند و برای کار های شخصی آنها یک مستخدم که امروز اردناس در دنیا میخواهند و ما مصدر میگوییم با آنها بدهیم این اصل مسلم است منتها این است که باید طوری شود که صاحبمنصبان سوء استفاده از این افراد نکنند و عملی که برخلاف حیثیت و شرافت یکنفر سرباز است از او نخواهند این بود موضوع معلب پس بعقیده بنده اگر مجازاتی برای مراکبین قائل شوید تمام میشود

معاون وزارت جنگ - در قانون پیش بینی شده

هاشمی - پانزده تا پیشنهاد رسیده است که همه شباهت بهم دارد اگر اجازه فرمائید یکی یکی را بخوانیم . پیشنهاد آقای اوحدی

تبصره زیر را بماده پنج پیشنهاد مینمایم

تبصره ۲ - جز در سفر و مأموریت و امور اهداری افسران حق ندارد سربازان را بعنوان مصدر بخدمت خانه و بچه داری بگمارد .

بعضی نمایندگان - اگر کرد چی

پیشنهاد دیگر

پیشنهاد میکنم تبصره ذیل بماده الحاق شود : هیچیک از افسران ارتش حق ندارند برای خدمات و کار های خصوصی و شخصی خود از نظام وظیفه استفاده نمایند

رئیس - آقای وزیر! اظهار میفرمایند قانون جدید ادوات حاضر پیشنهاد کرده است صحیح هم میفرمایند سابق بوده است برای اینکه وقت مجلس تضییع نشود بهترین است که قانون سابق اجرا بشود و دولت عملیات خودش را مطابق قانون تعقیب کند

طباطبائی - آن شرح را فرمائید منشی بخوانند

هاشمی - خصوصی است بعنوان رئیس مجلس است (اینطور خواندند)

مطالع هستید که چون قانون جدید را دولت حاضر پیشنهاد نکرده برای اینکه وقت مجلس تضییع نشود دولت هم بکار خودش مشغول باشد بهتر این است که این قانون را دولت پس بگیرد و عجاله قانون سابق مجری باشد تا هر گاه واقعی در عمل که غیر قابل اصلاح باشد ظهور کرد دولت نظریات خود را بعد با اطلاع مجلس شورای ملی خواهد رسانید

لراقی - ما خودمان بطور مطرح قانونی پیشنهاد میکنیم

طباطبائی - این را خواستم بنده به آقای دکتر جوان عرض کنم که شما مطابق نظامنامه حق ندارید در مجلس از بنده استیضاح کنید حالاً هم بنده بشما میگویم که شما باعث شدید که مردم در زحمت بیفتند و بیش از این در زحمت باشند بتصدیق مجلس

رئیس - آقای دکتر ملک زاده

دکتر ملک زاده - مذاکرانی که میشود بعقیده بنده جای تأسف است و از شأن مجلس خارج است از اینکه قانون گذشته يك اوقافی داشت و برطبق حق و عدالت تأمین شده بود جای شبهه و تردید نیست و دولت گذشته هم که این قانون را آورد منظورش این بود که تأمین شود و البته دولت فعلی هم همین نظر را دارد و جای تردید نیست و بنده استدعا میکنم از جناب آقای نخست وزیر که موافقت فرمایند چون که در شور دوم هستیم و چندین ماده هم تصویب شد بهترین است که سیر طبیعی خودش را بکند و تمام شود

(نخست وزیر - سیر طبیعی چه قدر است یکماه دیگر است چه طور میشود؟) نه آقا اینطور نیست آقایان هم میدانند که دولت در زحمت است بنابراین بزودی خواهد گذشت و اگر آن قانون گذشته سر کار باشد باز همان بی عدالتی ها خواهد شد و خود دولت هم دچار اشکال خواهد شد بنده تصور میکنم موافقت فرمایید و این پیشنهادتان را پس بگیرید

رئیس - بنده تصور نمیکند مذاکره داشته باشد چون دولت پیش این قانون را آورده و دولت حاضر میگوید میخواهم تجدید نظر بکنم بنابراین پس گرفته اند

دکتر ملک زاده - این نظر نیست که بخواهند تجدید نظر بکنند بجهة این است که دست دولت بسته شده است و این قانون فعلی هم که نگذشته است و اگر هم زودتر بگذرد دست دولت هم باز میشود و بکار خودش میرسد

معاون وزارت جنگ - اجازه میفرمائید بنده يك توضیحی عرض کنم اولاً قانون سابق معطل نیست و بقوت خودش باقی است و قانونی است که بصحبه همایونی موشح شده است و قانون مملکتی است اگر قانون سابق معطل بود که ما امروزه یککنفرانس در سر بازخانه گذاشتیم و تا این قانون بتصویب نرسیده آن قانون بقوت خودش باقی است و تا روزیکه نسخ نشده است هر دولتی هم که روی کار باشد آن را قانون میداند ما خواستیم يك ارفاق هائی بکنیم دولت وقت نظارش این بود که بتصویب نامه هائی اینکار را بکند جناب آقای آهی نظربه اعتماد کاملی که بیست و یک اکتبریت مجلس داشتند به این صورت تقدیم مجلس کردند که در ظرف ده پانزده روز بگذرد معذک چون ما هم میخواستیم فشار بیاوریم این را بادو شور تقدیم کردیم و در شور اول در این قانون مذاکرات مفصل شد الان هم با این موادی که تنظیم شده است کاملاً موافق است اگر بهمین ترتیب بگذرد و حالاً نظربه اینکه مذاکرات زیادی در اطراف این قانون میشود میخواستیم این قانون را پس بگیریم و يك مطالعات بیشتری در اطراف آن شده باشد

رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - این پیشنهادی را که آقای نخست وزیر فرمودند البته يك مطلب قانونی است و در هر موقعی دولت میتواند لایحه را پس بگیرد همانطور که گفته شد این قانون نظام وظیفه که آمد بمجلس يك اوقافی داشت و خود آقای سرلیپ ریاضی هم توجه بنواقص گذشته داشتند و اگر مجلس هم صحبتی میکند و نظری دارند برای این نیست که مخالفتی با این قانون داشته باشند و یا اینکه نظر داشته باشند که بتأخیر بیفتد بنده تصور میکنم که يك سوء تفاهمی شده است و جناب آقای نخست وزیر میدانند که

مجلس همان طور نسبت بدولت ایشان اعتماد دارد این لایحه هم با عامه مردم تماس دارد طبقات عمومی هم انتظار دارند که يك قانونی که دولت در نظر گرفته در این موقع بصورتی خوبی اجرا شود بنده عقیده ام این است که این لایحه باید از مجلس بگذرد و آقای معاون وزارت جنگ هم موافقت میکنند که لایحه همینطوری که مطرح بوده است جریان خودش را در مجلس طی کند و البته آقایان هم هر نظری دارند نظریات خودشان را با موافقت آقای سرلیپ ریاضی تصحیح میکنند بنده خیال میکنم که بهتر این است که جناب آقای نخست وزیر هم موافقت فرمایند چون همه مردم انتظار دارند گرفتار هستند قسمت تکلیف و امثال اینها يك چیز هائی است که برای عامه مورد ابتلا است نظر آقای نخست وزیر و کمیسون هم همین است و حالاً هم اگر اشکالاتی پیدا شده است برای صلاح عامه و مردم و دولت است و بنظر بنده موافقت فرمایند که اشکالات هم زودتر رفع شود و بنده اعتقاد ام این است که این جلسه و جلسه دیگر این قانون تمام میشود و خاتمه پیدا کند

۵ - معرفی معاون وزارت جنگ از طرف آقای نخست وزیر و وزیر جنگ

نخست وزیر - چون باید بروم وقت داده ام سرلیپ ریاضی را بمعاونت وزارت جنگ معرفی میکنم و مرخص میشوم اگر در موادی هم که نوشته شده است موافقت میشود که بنده هم موافق هستم که بگذرد و اگر موافقت نمیشود که همانطور که عرض کردم

۶ - بقیه شور دوم لایحه اصلاح قانون نظام وظیفه
دکتر طاهری - بنده منظورم این است که لایحه مطرح شد چون مدتها وقت مجلس صرف اصلاح این کار شده است دیگر شایسته نیست که از دستور خارج شود عقیده ام این است که لایحه همانطور مطرح شود و بگذرد

رئیس - آقای نهرالچی

نهرالچی - تصور میکنم فرمول خوبی نیست این فرمول برای آتیه مجلس و مشروطیت ایران این خوب نیست اگر دولت بخواهد لایحه بیاورد این جا و آقای معاون وزارت

جنگ بگویند همینطور تصویب میکنید بسیار خوب من قبول میکنم و الا پس میگیرم این بر خلاف قانون اساسی است پس مجلس تمام قوانینش بی ربط بوده اگر اینطور است که هیچ قانونی نباید مطرح شود (صحیح است) مجلس حق دارد که نظارش را بگوید و در مواد شور بکند رویه همینطور است که قانونی که میآید در مجلس مطرح میشود (صحیح است) و البته مجلس حق دارد که در مواد نظر بدهد و شور کند آنگاه یا قبول میکنند یا نمیکنند یا رأی میدهند مجلس یا نمیدهند (صحیح است) و الا این چه فرمولی است؟

معاون وزارت جنگ - اجازه بدهید توضیح بدهم سوء تفاهم نشود بنده معاون يك وزارتخانه بی وزیر بودم میآمدم اینجا در هر موضوع که بود دو روز صحبت میکردم و بحث میکردیم امروز جناب آقای نخست وزیر که خودشان وزیر جنگ هستند به بنده فرمودند این قانون اسباب زحمت شده این را پس بگیرند بنده بایشان عرض کردم در وهله اول بایستی کاملاً تحت شور و مطالعه مجلس شورای ملی واقع شود آنگاه بایستی در تحت اجرا گذاشت فرمودند اگر با این ترتیب بگذرد شما اختیار دارید موافقت کنید که این قانون بگذرد و الا با حقی که رئیس دولت دارد که قانونی را که رئیس دولت سابق آورده است برای تجدید نظر پس بگیرد خلاف قانونی شده است

رئیس - آقای دکتر سنک

دکتر سنک - بنده عرضی ندارم

رئیس - آقای نقابت

نقابت - عرض کنم با این موادی که مطرح شده است مجلس کاملاً موافقت کرد و حتی نظریات اصلاحی داشت نسبت به بعضی از مواد متأسفانه معاونت وزارت جنگ بیشتر اطلاعات نظامی دارند و اطلاعات قانونی و قضایی ندارند و باینجهت بایستی نظر اشخاصی را که بیشتر اطلاع دارند بپذیرند وقتی که میگویند فلان عمل بموجب قانونی است یعنی بایستی مصدر داشت نباید مصدر را بکار غیر اداری گذاشت نباید از حرفه اشخاص بمنفع خودشان استفاده کرد این کلمه

منع قانونی يك ساكسپون میخواهد باصطلاح علم حقوق یعنی يك مجازاتی میخواهد که اگر کسی کرد چه باید کرد وقتی که میگویند شب ساعت شش عصر درشکه باید چراغش را روشن کند فوراً پشت سرش میگوید ابتدا اگر روشن نکرد چه باید کرد و يك مجازاتی برایش میگذارند (طباطبائی - حالا که قانون مطرح نیست) اجازه بدهید آقای طباطبائی یکقدری با احساسات عمومی همراهی کنید.

رئیس - اینجا نوشته اند که باید مجازات شود دیگر چه میفرمائید؟

لقابت - اجازه بفرمائید يك ماده هم قرائت فرمودند که در آئین نامه انضباطی هست که مطابق قانون تعقیب و مجازات خواهند شد مطابق کدام قانون و کدام مجازات و چه مقدار مجازات؟ آئین دادرسی دوجور داریم يك آئین دادرسی ارتش داریم یعنی اصول محاکمه اولی که این رویه است و پرسدور است يك آئین دادرسی داریم که تعیین مجازات میکنند تا وقتی که برای يك فعل منهی قانون مقدار مجازات را معین نکرده باشد هیچ محکمه حق تعیین مجازات ندارد اینها يك اصول پیش پا افتاده است که ما نخواستیم از نظر حقوق بحث کنیم زیرا پیش آقایان مطلب معین است وقتی که معتقدند که سوء استفاده از حرفه نکنند و قتیگه گفتند باید تعقیب شوند بایستی گفت مجازاتش هم چقدر باید بشود باین جهت پیشنهاد کردم که متخلفین از تبصره ماده ۵۳ باین مقدار مجازات محکوم شوند این يك طرحی بود فقط ایستادگی و مقاومت دولت باعث شد این کار معطل بشود زیرا وقتی توجه اکثریت مجلس را احساس میکنند بيك حرفی است گو اینکه آن حرف غلط باشد باید آن نظر اکثریت را پذیرفت برای اینکه اکثریت مجلس نسبت به کشور ها کمیت دارد و این اکثریت قابل احترام است و استدعا میکنم دیگر این رویه را تعقیب نفرمائید و باعث نشود که ما میخواهیم از زیر بار فشار بیرون بیاییم فرمایش عوض بشود. (صحیح است)

معاون وزارت جنگ - بنده مجبورم يك توضیحی عرض کنم هم مربوط به خود بنده است و هم مربوط باین قانون

بقچه حمام میبرد اگر من بروم حمام من خودم بقچه حمام را زیر بغل بگذارم و ببرم عوض آن سر باز بی سواد؟ اینک به نظر است. بنابراین در ماده ذکر کردیم که بایستی افسری تخلف کند و يك کماشته هم لازم است که داشته باشد سوء استفاده را هم ما اوستیم بر طبق مقررات قانون مجازات شوند (لقابت کدام قانون؟) قانون دارد و اینها را هم پیش بینی کرده است که اگر افسری عوض کارهای نظامی کارهای دیگری را ازش استفاده کند یا سر باز را به بیگاری و کارهای دیگر بگمارد یکی دو سال حبس دارد. میخواهید ماده اش هم ذکر شود آن قانون الآن نزد بنده نیست بنده می بینم و آن ماده قانون را هم اضافه میکنم ولی اینکه میفرمائید که يك کار استثنائی برای ارتش ایران بشود این را بنده مخالف هستم و ماده را پس میگیریم و اینکه میفرمائید این مخالف مقررات است اینطور نیست ما يك ماده را میخواهیم و ما در این مضمون موافق هستیم شما رأی میدهید مخالف هستیم این مثل رأی عدم اعتماد بکابینه است اگر شما رأی عدم اعتماد بکابینه داشته باشید نخست وزیر باید تکلیف خودش را معلوم کند پس ما کار خلاف قانونی نکرده ایم

رئیس - آقای امیر تیمور

امیر تیمور - بنده فوق العاده از این صحبت هائی که میشود و مخصوصاً توضیحاتی که آقای سر تپ ریاضی دادند متأثر هستم و اگر خودشان مراجعه بکنند به توضیحات شان بکلی خارج از موضوع است باز هم بیشتر متأسف هستم که گری که با دست میشود باز کرد چرا پادشاهان باز شود این اشخاص که اینجا مباحثاتی میکنند نه با مملکت خودشان طرفیت و دشمنی دارند و نه کسی میخواهد عائق و مانع و بیشرفت کار شما بشود همه اینها طرفدار نظام وظیفه میباشد نظام وظیفه را برای مملکت لازم می شمارند و مطابق قانون اساسی بآن احترام میکنند این يك چیزی است که اسباب العین همه است مردمانی که دارای این عقیده و ایمان هستند شما نباید آنها را بطور دیگر معرفی بکنید شما اگر نظر توجه داشته باشید و توجه بکنید به مشکل اینها و بخواهید

رفع مشکل بکنید کار خیلی آسانی است میفرمائید که افسر باید کماشته داشته باشد بنده هم میگویم که کماشته داشته باشد تمام آقایانی هم که اینجا هستند میگویند که افسر باید کماشته داشته باشد خوب ولی چیزی که هست میگویند باین کیفیت از کماشته سوء استفاده نشود متأسفانه این افسران بدون استثناء اگر کسی هم منکر باشد بنده حاضر ام اثبات کنم تا حالا سوء استفاده از موقعیت و هم از نظامی میگردند مطالب گفتنی بسیار است ولی نباید همه را گفت و بنده برای رفع این اشکال و حل قضیه يك پیشنهادی اینجا کردم که توجه بفرمائید که این پیشنهاد هم برفع مملکت است و هم به عقیده بنده رفع این اشکال را میکند بنده پیشنهاد کردم بعد از تبصره ۲ باین ماده اضافه شود برای مصدري افسران منحصرأ از نظامی های داوطلب یا از نظامی های کنترائی باختیارشان گذاشته شود طبق مقررات سروان یک نفر مصدر میخواهد که بهش بدهند بجنابمالی هم اگر پنج نفر میرسد بدهند در نظام هم يك عده ای هستند که اگر ما منع شان بکنیم که الآن برود خیلی متأسف و متأثر میشود اینجا مان و آبش بیشتر است این بیچاره که ندارد و داوطلب است خوب است آنها مصدر بشوند شاید حقوقی میگیرند و میل دارند برای اینکه اگر مصدر باشد نااش راحت تر است آدم فقیر است بیچاره است از خودش چیزی ندارد میخواهد معاش بیشتری داشته باشد داوطلب است کار کند و با جان میخورد خوب خدمت افسر را ما میگویم يك عده که اینطور هستند و داوطلب هستند از آن عده انتخاب کنید از سر باز وظیفه می خواهند شما در ارتش خودتان غیر از نفرات وظیفه کنترائی هم دارید چه طور؟ تحقیق بکنید دو سال نظامی خدمتش را میکنند بعد از خامه خدمت هم میگویند که آقا بنده از این به بعد بعنوان کنترات خدمت میکنم الان هستند در ارتش از اینها که خودشان داوطلب هستند انتخاب بکنید هم منظور آقایان تأمین میشود و هم رفع اشکال برای شما میشود (معاون وزارت جنگ - بنده موافقم با پیشنهاد)

امیر تیمور - آقای منشی میگویم بخواهید شما میخوانید

پیشنهاد را آوقت صحبت هائی که مصلحت نیست زده شود گفته میشود

معاون وزارت جنگ - موضوع داوطلب را بنده قبول دارم چون عمل میشود اشتباهی که برای آقایان میشود این است که تصور میفرمایند که ما یک نفر لیسانسیه را میگیریم و میگوئیم برود گماشته بشود غیر ممکن است همچنین چیزی بنده خودم یک نفر مصدر دارم يك آدم شلی بود که گماشته بنده بوده و خدمتش را کرد پیش بنده هم استفاده خوبی کرد و الان سه برابر سابق گیرش می آید زور که کسی بکسی نمیکوید می فرمائید داوطلب از بین افراد بی سواد برای مصدری گرفته بشود باین عنوان هم بنده حاضرم گاه داوطلب نوشته شود **رئیس** - آقای دشتی

دشتی - در حقیقت خود این لایحه مطرح نیست بلکه موضوع این حرفی است که آقای وزیر جنگ در مجلس زدند که اگر مجلس شورای ملی بهمین شکل قبول میکنند این لایحه را ما تعقیب میکنیم و الا این لایحه را ما پس میگیریم اولاً این را عرض میکنم که ما نسبت به شخص آقای معاون وزارت جنگ هیچ نظری نداریم و بشخص شما اصلاً هیچ اعتراضی نیست و از نظر وضع يك معاون پارلمانی بسیار هم رویه پسندیده ای بود چندین روز آمدند اینجا و توضیح دادند مباحثه کردند و تمام کارهای ایشان موجب تقدیر و ستایش است و نسبت بشخص ایشان بالذاته سر سوزنی ایراد بوده و نیست بلکه مطالبی که میگوئیم راجع به همین حرفی است که اینجا آقای وزیر جنگ گفتند که اگر لایحه را بهمین شکل قبول میکنید ما تعقیب میکنیم و الا پس میگیریم بادم می آید در دوسه سال پیش از این یادداشتهای سر ادوارد گری وزیر امور خارجه انگلیس را میخواندم در يك فصلی که راجع بجنسك بین المللی بود میخواندم که نوشته بود اعتراض کرده بودند که اگر دولت انگلستان قبلاً اطلاع داده بود که ما برله فرانسه داخل جنگ میشویم آلمان اعلان جنگ نمیداد سر ادوارد گری برای ابرئه خودش میگوید من چطور میتوانم يك چنین اطمینانی را قبلاً بدهم چون ما وزرای انگلیس او کرهای

مردمان نوی خیابان هستیم چطور میتوانیم اطلاع بدهیم هر چه افکار عمومی ملت بما حکم میکند ما اطاعت میکنیم وقتی که جنگ شد اگر مردم انگلیس موافق بودند جنگ میکنند و برله فرانسه و روسیه وارد جنگ میشوند پس يك ملتی که ما در مشروطیت دنیا است و از بزرگترین ممالک ملی دنیا است و وزرایش این اندازه با کمال افتخار این حرف را میزنند که ما او کر مردمان نوی کوچه هستیم یا نوی خیابان هستیم (و حقیقتاً شرف يك حکومت و يك دولتی هم این است که او کر مردم باشد) و اگر نوکر مردم نخواهند بشوند همین زندگی است که ملاحظه میفرمائید اگر بخواهند آقا بالاسر مردم بشوند همین وضعیت است که ملاحظه میفرمائید (صحیح است) آوقت بالاخره همان حکومتی میشود که متأسفانه که در شرق میکنند یک نفر پیدا میشود و مردم را در تحت فشار و زور خودش قرار میدهد پس درست است و دولت باید او کر مردم باشد (صحیح است) مجلس شورای ملی نماینده افکار مردم است (صحیح است) مجلس شورای ملی هر چه میخواهد باشد امروز و کلای ملت اند و نماینده ملت اند سلطنت و حکومت با مجلس شورای ملی است (صحیح است) و من این را صریحاً میگویم این مجلس شورای ملی که می بینیم اینقدر مناعت و بلند نظری دارد که حاضر نیست بقدر يك سرسوزنی بقدر يك خط از حقوق حاکمیت خودش استفاده نکند (صحیح است صحیح است) يك نفر رئیس الوزرائی هیچ معنی ندارد که بگوید یا اینطور تصویب کنید یا اگر تصویب نکنید پس میگیریم این شکل گفتن این شایسته مجلس شورای ملی نیست. این معنی ندارد (صحیح است) بلکه حق این بود که اظهار میشد چون دولت جدید این لایحه را بخوانده است میخواند يك مطالعه ای میکنند و میخواند این لایحه را که دولت سابق داده بود چون بخوانده و نظری درش میکنند (اگر بخوانده بودند و موافق بودند ممکن بود تشریف می آوردند و میگفتند چون دولت سابق تقدیم کرده و من وزیر جنگ شده ام میخواهم درش با اعلان

نظری بکنم) از این نظر لایحه را پس میگیرم و بعد تقدیم میکنیم (وقت هم که داشتند) (صحیح است) نه این که اینجوری بگویند من این را پس میگیرم این معنی ندارد (صحیح است) !؟ این در هیچیک از پارلمان های دنیا سابقه ندارد در پارلمان جهنم دره هم سابقه ندارد در حبشه هم سابقه ندارد این معنی ندارد آقا ما تازه از زیر استبداد رضاشاه بیرون رفته ایم حالا می افتیم زیر استبداد قوام السلطنه (صحیح است) عرض کنم آقای سرتیپ راجع باصل موضوعی که فرمودید این کاملاً صحیح است ولی از شما استدعا میکنم شما در فرنگ بوده اید در ایران هم بوده اید و آقا از شما انصاف میخواهم شما در اینجا با طبقه سوم هم معاشرت داشته اید آیا وضعیت ما با آنها شبیه است ؟ آیا این حرفهائی که آقایان میزنند کدام یکش دروغ است ؟ آیا این صحیح نیست آقا که افسرها سربازهای ما را با انواع کارهای پست و امیدارند ؟ (صحیح است) علت این پیشنهادات آقایان هم همین چیزهائی است که دیده اند نظایری است که دیده اند حالا میگویند اینطور نباشد نباید هم باشد (صحیح است) میگویند ساجب منصب مصدر لازم دارد بلی ولی باید قناعت بکنند بيك نفر سرباز که برای او فقط در اردو و در کارهای سربازخانه ای و نظامی يك گماشته ای باشد که با آنها کمک بکنند ولی همه آقایان دیده اند و بنده خودم هم شخصاً دیده ام واقعاً دیده ام سرباز آشپزی میکند سرباز عملگی میکند

سرباز نجاری میکند هر کاری را سرباز میکند حتی ممکن است يك سرباز نجار باشد ' نجار بوده است ' صاحب منصب او را برده است نوی خانه و برای او مبل ساخته است علت این حرفها و این پیشنهادها این چیزها است ! (صحیح است) حالا علی ای حال مجلس شورای ملی میگوید من این را قبول ندارم من میخواهم نظام وظیفه اینطور باشد شما چه حق دارید که بگوئید اگر اینطور نباشد پس میگیریم ؟ یا میگوئید مجلس شورای ملی اگر رأی بيك ماده نداد این رأی عدم اعتماد تلقی میشود . خوب بشود چه اهمیتی دارد ؟ شما خیال میکنید که مجلس شورای ملی نمیتواند رأی عدم اعتماد بدهد بقوام السلطنه و آسمان بزمن می آید ؟ (صحیح است) آقا صاحب این مملکت ملت است و نماینده ملت فعلاً مجلس شورای ملی است و هر کس که میخواهد بماند باید با این مجلس شورای ملی کار بکنند (صحیح است - احسن است - آفرین).

جمعی از نمایندگان - ختم جلسه - ختم جلسه (صحیح است) .

۷ - موقع و دستور جلسه آئینه - ختم جلسه

رئیس - اگر اجازه میفرمائید جلسه را ختم کنیم (صحیح است) جلسه آئینه روز یکشنبه پنجم مهر ماه سه ساعت قبل از ظهر دستور هم بقیه این لایحه .
مجلس پوست دقیقه بعد از ظهر ختم شد
رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری